

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของเพลโต

กับแนวคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ

ผู้วิจัย : พระนิติกร จิตตคุตโต (วิฑูมา)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูภาวนาโพธิคุณ, ดร. พธ.บ. (ศาสนา), M.A. (Phil.),

M.A. (Pol.Sc.), M.Phil, Ph.D. (Phil.).

: ผศ.ดร. โสวิทย์ บำรุงศักดิ์

ป.ธ.๑, M.A.(Phil.), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรัชญาการเมืองของเพลโต แนวคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ และเปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของเพลโตกับแนวคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาการเมืองของเพลโต ก่อรูปแนวคิดขึ้นจากสภาพความปั่นป่วนทางการเมืองของเอเธนส์ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่อยู่ในสังคมชั้นสูง เพลโตมีทัศนะว่า อดัมรัฐเป็นสังคมอุดมคติที่ดีที่สุด มีจุดหมายทางการเมืองคือความยุติธรรม เพลโตให้ความสำคัญกับระบอบอภิชนาธิปไตยที่เป็นระบอบการปกครองที่ใกล้เคียงกับอดัมรัฐมากที่สุด ลักษณะสังคมของเพลโตจึงเป็นสังคมนิยม แต่เป็นสังคมนิยมที่เป็นไปเพื่อการเมือง ศิลธรรม และการศึกษา ส่วนสังคมนิยมทางเศรษฐกิจถูกนำมาใช้กับชนชั้นปกครองและชนชั้นผู้พิทักษ์ สังคมอุดมคติของเพลโตเป็นสังคมปลายปิด คือมีรูปแบบจำกัดตายตัวและแน่นอนไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก

พุทธทาสภิกขุมีแนวคิดทางการเมือง ที่มีพื้นฐานแนวคิดมาจากหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยประยุกต์กับวิชาการต่างๆ มาอธิบายความหมายของการเมือง คือหน้าที่ของมนุษย์ที่จะต้องทำเพื่อประโยชน์ของของคนหมู่มาก ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสภาวะธรรมชาติ แต่ปัญหาของสังคมเกิดขึ้นเพราะ ความมีตัณหาของ

มนุษย์ที่เห็นแก่ตัว กอบโกยกักตุนจนมากเกินไป ท่านจึงได้เสนอแนวคิด “ธัมมิกสังคมนิยม” ที่เป็นสังคมที่ประกอบด้วยธรรม ยึดความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

เมื่อนำแนวคิดของทั้งสองท่านมาเปรียบเทียบแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่เหมือนกัน คือ มีแนวคิดทางการเมืองแบบวิวัฒนาการ เน้นที่การพัฒนาจิตใจ และคุณธรรมของผู้ปกครองหรือผู้นำทางการเมือง ซึ่งสังคมการเมืองที่ดีต้องเกิดจากผู้นำที่มีคุณธรรม ทั้งสองท่านปฏิเสธการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยแบบคนหมู่มาก และแตกต่างกันคือ เพลโตนำเสนอปรัชญาการเมืองที่ไม่ได้มีพื้นฐานจากความเป็นจริง แต่ใช้วิธีการโต้แย้งด้วยเหตุผลเพื่อเข้าถึงสังคมอุดมคติ ให้ความสำคัญรูปแบบการปกครองเผด็จการ ที่อำนาจอยู่กับชนชั้นปกครองเพียงกลุ่มเดียว และผู้ปกครองต้องผ่านการศึกษาที่กำหนดเท่านั้น ส่วนพุทธทาสภิกขุ ไม่ให้ความสำคัญกับระบอบปกครองใดๆ เป็นพิเศษ แต่ยอมรับวิธีเผด็จการโดยธรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่รวดเร็วในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมการเมืองเท่านั้น ท่านให้ประชาชนเป็นผู้เลือกผู้ปกครองที่มีคุณธรรมด้วยตัวเอง อุดมรัฐเป็นรูปแบบของสังคมนิยมแบบโบราณ ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับสังคม ถือกรรมสิทธิ์ครอบครองแบบสาธารณะ แตกต่างจากธัมมิกสังคมนิยมที่เป็นลักษณะเฉพาะ ที่ต้องการให้มนุษย์ดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และแตกต่างจากสังคมนิยมแบบมาร์กซิสต์ที่ให้ความสำคัญกับผลผลิตและเศรษฐกิจ เป็นการปกครองที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้ง จุดเด่นแนวคิดของทั้งสองท่านคือ แก้ไขปัญหาของสังคมแบบพัฒนาการและระบบจริยธรรมทางสังคมได้ ส่วนจุดด้อยของแนวคิด คือ แนวคิดของทั้งสองท่านมีความเป็นอุดมคติเกินไปโดยที่ไม่ยอมรับระบบประชาธิปไตยแบบคนหมู่มาก

**Thesis Title : A Comparative Study of Plato's Political Philosophy
and Political Concept of Buddhadasa Bhikkhu**

Researcher : Phra Nitikorn Cittagutto (Vichuma)

Degree : Master of Arts (Philosophy)

Thesis Supervisory Committees

**: Phrakrubhavanabodhikun B.A., M.A. (Phil.), M.A. (Pol. Sc.),
M.Phil., Ph.D. (Phil.)**

**: Assist. Prof. Dr. Sowit Bamrungphak, Pali VII, B.A. Phil.),
M.A. (Bud.), Ph.D. (Bud.)**

Date of Graduation : 19 January 2013

ABSTRACT

The main purposes of this research study were to study Plato's political philosophy, Buddhadasa's political philosophy, and them, This was a qualitative research with the collection of all details from documents and related researches.

A result of this research study was found that Plato's political philosophy started with the political situations in Athens and the familial surroundings of the high class. Plato held some view that Utopia was the best, complete, ideal society and its political purpose was justice. Plato signified the aristocracy, the close management to Utopia. The characteristics of Plato's Utopia were socialism that was consisted of politics, ethics, and education. The economical socialism was used in the ruling class and guardians. Plato's Utopia was the open-ended society with the strict, immutable pattern.

Buddhadasa's political concept was mixed with the Buddhist principles applied to a various branches of academic knowledge in order to describe a political meaning as the human duty to work for many people and make them live happily as well as live closely to the nature. However, the social problems arose because human beings were attacked by craving and selfishness to make them collect excessive materials. Buddhadasa represented the Dhamma socialism that consisted of Dhamma and stressed on loving kindness towards all human beings.

When both of those political concepts were compared, it was found that the similarity of those political concepts was the political evolution. They stressed greatly on mental, ethical development of the rulers or the political leaders to show the fact that the good societies came from the moral leaders. Both Buddhadasa and Plato denied democracy of many ruling persons. Some difference between Buddhadasa's political concept and Plato's concept was found that Plato represented the political philosophy different from the reality but he used dialectics to create the Utopia. He signified the dictatorship that all power was given to one ruling class and all rulers had to pass the organized educational system. On the contrary, Buddhadasa did not signify any regime but accepted the Dhamma dictatorship that aimed at resolving quickly the political problems and growing the political development. According to Buddhadasa, people themselves selected their moral ruler. Plato's Utopia was the ancient socialism that stressed on the close relation between people and societies occupying the public right. This aspect was different from the Dhamma socialism that was special to aim at growing the interdependence among people and it was different from Marxism that came from the opposition and signified merely the products and economics.

The prominent points of Buddha's political concept and Plato's political concept were to resolve the problems of developing societies and the ethical systems in societies. The weak point of those political concepts was that they were too ideal and denied the democracy with many ruling persons.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาช่วยเหลือจากบุคคลและสถาบันหลายฝ่าย ผู้วิจัยขออนุญาตระบุนามเพื่อแสดงความขอบคุณ ไว้ ณ ที่นี้ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระครูภาวนาโพธิคุณ ขอนุนโมทนาขอบคุณ ผศ.ดร.โตวิทย์ บำรุงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ ท้วงติงและเสนอแนะประเด็นต่างๆ จนทำให้การทำงานครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอกราบขอบคุณ พระครูพุทธธรรมนาถ เจ้าอาวาสวัดโนนสะอาด พระมหาประมวล ฐานทตฺโต เจ้าคณะ ๕, พระมหาปริยญา พลญาโณ วัดธาตุ อารามหลวง, พระมหาพิสิฐ วิสิฐบุญโญ เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อที่อยู่ และตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำงานด้วยความเมตตา

ขอนุนโมทนาขอบพระคุณ คุณน้ำพเยาว์ น้อยประเสริฐ ที่เมตตาเอื้อเฟื้ออนุเคราะห์ในเรื่องการศึกษาและส่งเสริมในเรื่องการศึกษามาตลอด คุณสุภารัตน์ พชรวงศ์ศักดิ์ คุณจิตประภัสสร ชูสกุล และครอบครัว คุณสุจิตรา สุนทรียานนท์ และครอบครัว คุณธนวรรณ รอดนิรังค์ ที่ให้ความช่วยเหลือ คุณสหัส ศิริคุณ ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องของยานพาหนะในการเดินทางระหว่างที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเป็นเวลาหลายปี รวมทั้งคณะญาติโยมชาวบ้านโนนสะอาดซึ่งไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ที่เป็นกำลังใจและความช่วยเหลือ ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นทำงานจนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, เจ้าหน้าที่หอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความอนุเคราะห์แนะนำและสืบค้นหนังสือ เอกสารงานวิจัยและตำราที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเล่มนี้

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศวิทยานิพนธ์วิชาการคุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ผู้ให้วิชาแก่ผู้วิจัยทุกรูปทุกนาม และกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิชาญ วิชума และคุณแม่สุณี คำนวน ที่ให้ชีวิตและส่งเสริมให้ก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบันด้วยความระลึกในบุญคุณอย่างสูง และขอบใจกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ส่งเสริมจนสำเร็จการศึกษา

พระนิติกิร จิตตคุตุโต (วิชума)

๑๕ มกราคม ๒๕๕๖

